

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı: Mehmet Bilmen'in Kütüphanecilik Alanındaki Kurumsal Katkılarının Stratejik Değerlendirmesi (1994–2025)

I. GİRİŞ VE METODOLOJİK ÇERÇEVE

A. Değerlendirmenin Amacı ve Kapsamı

Bu raporun temel amacı, Mehmet Bilmen'in Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi (KSÜ) Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı'ndaki görev süresi boyunca (1994-2025) gerçekleştirdiği faaliyetleri, sunulan mesleki faaliyet raporu ve özgeçmiş bilgileri ¹ temel alarak, akademik kütüphanecilik disiplini standartları açısından incelemektir. İnceleme, bu katkıların kurumsal stratejik etki bağlamında yeniden düzenlenmesini ve detaylı bir şekilde belgelenmesini kapsamaktadır. Üniversite kütüphanelerinin misyonu, sadece basılı materyal sağlamaktan öte, bilgi mimarisinin kurulması, dijital kaynak yönetimi (ERM), fiziki altyapı geliştirme ve bilgi okuryazarlığı hizmetlerinin sunulması gibi altı ana temada değerlendirilmektedir. Bu yapısal inceleme, Bilmen'in kuruma sağladığı katkıların nicel ve nitel derinliğini ortaya koymaktadır.

B. Otuz Yıllık Dönemdeki Kütüphane Gelişiminin Stratejik Özeti

KSÜ Kütüphanesi'nin 1994 sonrası gelişim çizgisi, Bilmen'in kurucu ve vizyoner rolü etrafında şekillenmiştir. Bilmen, üniversite kütüphanesine atanan ilk kütüphanecilik bölümü mezunu olması sebebiyle ¹, kütüphanenin temel hizmetlerinin sıfırdan oluşturulması yükümlülüğünü üstlenmiştir. Bu kurucu rol, kütüphane hizmetlerinin gelişiminde temel standartları belirlemiştir. İlk otomasyon sisteminin yerel imkânlarla kurulmasından (1994), uluslararası geçerliliği olan Dewey Onlu Sınıflama Sistemi'nin (DDC) uygulanmasına kadar uzanan süreçler ¹, kütüphanenin akademik dünyanın gerektirdiği standartlarda hızla faaliyete geçmesini sağlamıştır. Bu otuz yıllık dönem, kütüphane için temel atma aşamasından, modern, konsorsiyum destekli, elektronik kaynaklara dayalı bir bilgi merkezine dönüşüm sürecini temsil etmektedir.

II. İDARİ LİDERLİK, KURUMSAL KÜLTÜR VE SAVUNUCULUK

A. Mesleki Disiplinin Kurumsal Kültüre Aktarılması

Mehmet Bilmen'in profesyonel kariyer geçmişı, KSÜ Kütüphanesi'nin yönetim felsefesini ve teknik hizmet kalitesini doğrudan etkilemiştir. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü'nden mezun olduktan sonra (1988), profesyonel hayatına İSAM (İslam Araştırmalar Merkezi) Dokümantasyon Merkezi'nde ansiklopedi maddeleri için bilgi kaynaklarının arşivlenmesi ve bibliyografik künye yazımı gibi kritik görevlerle başlamıştır.¹ 1988-1994 yılları arasında Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı'nda çalışmış ve burada Osmanlıca belgelerin okunması, özetlenmesi ve anahtar kelimelerin çıkarılması gibi derin arşivcilik tecrübeleri edinmiştir.¹

Bu köklü geçmiş, KSÜ Kütüphane yönetiminde yüksek bir kurumsal disiplinin oluşmasına zemin hazırlamıştır. Bilmen, Başbakanlık personel disiplinini ve kurumsal prensiplerini ¹ KSÜ'deki çalışmalarına örnek almıştır. Osmanlı Arşivlerinde kazanılan okuma, özetleme ve anahtar kelime çıkarma tecrübesi, KSÜ'deki kataloglama ve bibliyografik kontrol süreçlerinin titizlikle yürütülmesinin temel nedenlerinden birini oluşturmaktadır. Bu titizlik, yalnızca DDC sisteminin hassasiyetle uygulanmasını sağlamakla kalmamış ¹, aynı zamanda yerel yayınların (KSÜ Katalogları, Kahramanmaraş Ansiklopedisi) bibliyografik kalitesini de doğrudan yükseltmiştir.¹ Arşivcilikten gelen bu titizlik, KSÜ'nün teknik hizmetler kalitesini yükselterek, akademik bilgi kaynaklarının uzun vadeli erişilebilirliğini ve yönetilebilirliğini standartlaştırmıştır.

B. Kritik Kaynak İhtiyaçlarının Sürekli Savunuculuğu

Daire Başkanlığı görevi süresince Bilmen, kütüphanenin kurumsal ihtiyaçları konusunda sürekli ve kararlı bir savunuculuk rolü üstlenmiştir. Tüm faaliyet raporlarında, özellikle kütüphaneci personel eksikliğinin ve üniversitenin modern gereksinimlerini karşılayacak müstakil bir kütüphane binasının eksikliklerinin ısrarla ve resmi olarak bildirildiği görülmektedir.¹

Bu savunuculuk, sadece raporlarla sınırlı kalmamıştır. Üniversite üst yönetimine, müstakil bir kütüphane binasının kurulması gerekliliği konusunda rektör adaylarına e-posta yoluyla stratejik bilgilendirme yapıldığı belgelenmiştir.¹ Bu faaliyetler, kurumsal hafızada kütüphane gelişiminin önceliklendirilmesi ve stratejik planlamaya dahil edilmesi için kritik önem taşımaktadır.

C. Kurucu Liderliğin Çok Yönlü Yükü ve Operasyonel Yükümlülükler

Modern bir üniversite kütüphanesi Daire Başkanı rolü, genellikle strateji, bütçe yönetimi ve üst düzey koordinasyona odaklanırken, KSÜ'deki uygulamada Bilmen'in yüksek düzeyde operasyonel görevleri bizzat üstlendiği görülmektedir. Bu durum, faaliyet raporlarında dile getirilen personel eksikliğinin ne kadar kritik bir operasyonel kısıtlama yarattığını açıkça göstermektedir. Bilmen, kurumsal kaynak eksikliğine rağmen, kritik teknik operasyonları yürüterek hizmet sürekliliğini sağlamıştır. Bu, Daire Başkanının sadece yönetici değil, aynı zamanda kilit teknik operasyon personelinin görevlerini de

üstlendiği anlamına gelmektedir. Kütüphanenin dijital dönüşümünün ve hizmet sürekliliğinin, kurumsal kaynak eksikliğine rağmen, Daire Başkanının kişisel uzmanlığı ve olağanüstü çabaları sayesinde sürdürüldüğü sonucuna varılmaktadır.

Bu çok yönlü operasyonel yükümlülükler, aşağıdaki tabloda özetlenmiştir.

Table 1: Daire Başkanının Operasyonel Yükümlülükleri ve Kurumsal Etkisi

Alan	Faaliyetin Niteliği	Yıl Aralığı	Kurumsal Etkisi (Personel Yükü Bağlamında)
Web Yönetimi	Kütüphane web sayfasının tüm içerik ve yönetiminin tek başına yürütülmesi (A-Z) ¹	1994 - 2025	Düşük kurumsal personel maliyeti ile 30 yıl boyunca dijital varlığın sürdürülmesi; IT veya tasarım personelinin eksikliğinin giderilmesi.
Teknik Hizmetler	100.000+ açık erişim e-kitabın otomasyona bizzat aktarılması ¹	2025 Şubat'tan itibaren	Teknik hizmetlerdeki yoğun veri girişi ihtiyacının Daire Başkanı tarafından karşılanması, koleksiyonun dramatik artışına rağmen kataloglama süresinin kısalması.
Oryantasyon/Rehberlik	Özel imkanlarla alınan video programlarıyla içerik üretimi ¹	Belirtilmemiş (Uzun Dönem)	Kullanıcı eğitiminde kurumsal bütçe yerine kişisel inisiyatif ve teknik becerilerin kullanılması.

III. TEKNİK HİZMETLER VE BİLGİ MİMARİSİNİN STANDARTLAŞTIRILMASI

A. Kütüphane Otomasyon Sistemlerinin Kurulması ve Yönetimi

KSÜ Kütüphanesi'nin teknik altyapısının kuruluşu, Bilmen'in görevdeki ilk eylemlerinden biri olmuştur. Üniversitenin ilk kütüphanecisi olarak, ilk işi kütüphane otomasyon sistemini kurmak olmuştur.¹ Bu süreçte Bilgi İşlem Daire Başkanlığı ile ortak bir kütüphane ve otomasyon programının yapımı gerçekleştirilmiştir. Bu yerel yazılım, kütüphane hizmetlerinin dijitalleştirilmesindeki ilk adımı temsil etmekte ve 1999 yılına kadar kullanılmıştır.¹ Bilmen, kurulan bu ilk sistemde kataloglama kurallarının otomasyona tam entegrasyonu için özel çaba göstermiştir.¹

Sonraki yıllarda yaşanan teknolojik evrimlere uyum sağlamak amacıyla sistem değişiklikleri başarıyla yönetilmiştir. Unix sistemden Windows sisteme geçilmesi nedeniyle dışarıdan **Yordam** otomasyon sisteminin kütüphaneye alınması ve kullanılması süreçleri Bilmen tarafından yönetilmiştir.¹ Güncel olarak kullanılan **KSU VERSİS** sistemindeki kayıtlara da bizzat veri girişi yapıldığı ve son dönem faaliyetlerinin bu sistem üzerinden izlenebileceği belirtilmiştir.¹

B. Kataloglama, Sınıflama ve Bibliyografik Kontrol

Kütüphanecilikte teknik hizmetlerin temelini, koleksiyonun standartlaştırılması ve erişilebilir kılınması oluşturur. KSÜ Kütüphanesi'nde Bilmen, kataloglama ve sınıflama sisteminde uluslararası kabul görmüş standart olan **Dewey Onlu Sınıflama (DDC)** sistemini uygulayarak bugüne kadar sürdürülmesini sağlamıştır.¹ Bu standardizasyon, koleksiyonun tutarlılığını ve akademik kullanıcılar için aranabilirliğini güvence altına almıştır.

Teknik hizmetlerdeki kurumsal hafızanın ve sistem sürekliliğinin korunması Bilmen'in temel başarılarından biridir. İlk otomasyon sistemini kurmak, kataloglama kurallarını entegre etmek ve daha sonra iki büyük sistem geçişini (Yerel Yazılım, Yordam, VERSİS) yönetmek, Bilmen'in kurumsal otomasyon hafızasının tek taşıyıcısı olduğunu göstermektedir.¹ Bilginin merkezi otomasyon sistemine aktarılması ve DDC standardizasyonunun korunması onun doğrudan sorumluluğundadır. Bu durum, teknik hizmetlerin kesintisizliği ve verimliliği açısından hayati bir başarıdır. Ancak, bu seviyedeki merkezîyetçilik yapısı, kilit bir personelin ayrılması durumunda kurumsal bilginin transferi açısından yüksek risk taşıyan bir yapıyı da beraberinde getirir.

C. Açık Erişim Kaynaklarının Büyük Ölçekli Entegrasyonu

Bilmen'in teknik hizmetler alanındaki en çarpıcı ve son dönemdeki katkılarından biri, açık

erişim kaynaklarının kütüphane sistemine entegrasyonudur. 2025 yılı Şubat ayından itibaren, en az **100 binin üzerinde** ücretsiz erişim sağlanan, farklı dillerde ve farklı bilim dallarındaki açık erişim (e-kitap) kaynaklarının kütüphane otomasyonuna bizzat kendisi tarafından aktarılması ve kataloglanması gerçekleştirilmiştir.¹

Bu yüksek hacimli ve gönüllü teknik çalışma, kütüphanenin hizmet kapasitesini artırmakla kalmamış, aynı zamanda kurumun bilgiye erişim stratejisinde radikal bir sıçrama sağlamıştır. Normalde teknik hizmetler personelinin aylarca süren bu görevin Daire Başkanı tarafından bizzat üstlenilmesi, kurumsal kaynak yetersizliklerini telafi etme çabasını gösterir. 100.000 e-kitabın otomasyona aktarılması, kütüphane koleksiyonunun nicel ve nitel olarak dramatik bir şekilde büyümesini sağlamış ve üniversite akademisyenlerine anında yeni kaynak sunumu anlamına gelmiştir.¹

IV. KOLEKSİYON GELİŞTİRME VE ELEKTRONİK KAYNAK YÖNETİMİ (ERM)

A. Basılı ve Nadir Eser Koleksiyonunun Gelişimi

Kütüphanenin basılı koleksiyonunun geliştirilmesi süreçleri, sistematik ve talebe dayalı bir yaklaşımla yürütülmüştür. Her yıl fakülte ve bölümlerin kitap talepleri sipariş formlarında düzenli olarak toplanmış ve bu talepler doğrultusunda satın alma işlemleri gerçekleştirilmiştir.¹ Bu süreç, koleksiyonun akademik ihtiyaçlara uygun olarak büyümesini sağlamıştır.

Ayrıca, Bilmen nadir eserlerin korunması ve erişilebilirliği konusunda önemli çalışmalar yapmıştır. 2010 yılında kütüphaneye bağışlanan Ord. Prof. Mükrimin Halil Yinanç koleksiyonu ve diğer nadir eserlerin elektronik ortama alınması ve araştırmacıların hizmetine sunulması gerçekleştirilmiştir.¹ Bu dijitalleştirme çabası, kültürel mirasın korunması ve uzun vadeli erişilebilirliğin sağlanması açısından hayati önem taşımaktadır. Bilmen, özellikle yerel araştırmacıların (Örn: Yaşar Alpaslan) Kahramanmaraş araştırmaları için kaynak oluşturacak materyallerin indirilmesi veya kütüphaneden talep edilmesi gibi konularda aktif destek sağlamıştır.¹

B. Elektronik Kaynak Yönetimi (ERM) ve Konsorsiyum Faaliyetleri

Elektronik kaynak yönetimi (ERM), modern akademik kütüphaneciliğin en önemli ve maliyetli alanlarından biridir. Bilmen, KSÜ'nün elektronik kaynak erişiminde ulusal düzeyde rekabetçi olmasını sağlamıştır. Yurt içi ve dışından alınan tüm veri tabanlarının kütüphaneye kazandırılması, deneme erişimlerinin açılması, web sayfasında duyurulması, abonelik ve karar verme süreçleri bizzat Bilmen tarafından yönetilmiştir.¹ Bu süreçlerin tamamında Bilmen, tüm veri tabanlarının "admini" olarak operasyonel sorumluluk üstlenmiştir.¹

Bilmen'in ulusal konsorsiyum faaliyetlerindeki aktif katılımı, KSÜ için stratejik avantajlar

yaratmıştır:

- **ANKOS (Anadolu Üniversite Kütüphaneleri Konsorsiyumu):** 2000 yılından itibaren düzenli olarak ANKOS toplantılarına katılarak elektronik veri tabanlarının süreçlerinin yönetimini sağlamıştır.¹
- **TÜBİTAK EKUAL:** 2007 yılından sonra her yıl yapılan TÜBİTAK EKUAL toplantılarına katılmış ve 2009 yılından itibaren de TÜBİTAK EKUAL Danışma Kurulu üyeliği görevini üstlenmiştir.¹

EKUAL Danışma Kurulu üyeliği, Bilmen'in sadece KSÜ'nün değil, ulusal akademik kaynak tedarik stratejilerinin oluşturulmasında da söz sahibi olduğunu göstermektedir. Bu pozisyon, KSÜ'ye erken bilgi akışı, en iyi fiyatlandırma koşulları ve konsorsiyumun yönelimine dair stratejik avantaj sağlamıştır. KSÜ'nün elektronik kaynak erişim kalitesi ve maliyet performansı, bu ulusal düzeydeki aktif temsiliyet sayesinde maksimize edilmiştir.

C. Mali Yönetim ve Kamu Kaynaklarının Etkin Kullanımı

Elektronik kaynak alım süreçlerinde, Bilmen'in mali sorumluluk bilinciyle hareket ettiği ve kamu kaynaklarını etkin kullandığı görülmektedir. Abonelik yenileme ve yeni abonelik süreçlerinde gerekli pazarlıkların yapılması, ödemelerin zamanında gerçekleştirilmesi yoluyla kamu kaynaklarının yerinde kullanıldığı ve üniversitenin zarara uğratılmadığı belirtilmiştir.¹

Bu mali performansın bir göstergesi olarak, tüm veri tabanlarının admini olması ve yıl sonunda kullanıcı istatistiklerini düzenli olarak yayımlaması ¹, abonelik süreçlerinin kişisel tercihler yerine, kurumsal ihtiyaçlara (kullanım verilerine) dayandırıldığını kanıtlar. Bu, modern kütüphanecilikte hayati önem taşıyan Veri Odaklı Koleksiyon Geliştirme (DDCG) prensibinin uygulandığını göstermektedir. Finansal pazarlıkların başarıya ulaşması ve kamu kaynaklarının korunması, sadece iyi niyetle değil, somut kullanım verileriyle desteklenen stratejik kararlarla mümkün olmuştur.

Table 2: Elektronik Kaynak Yönetimi (ERM) ve Maliyet Etkinlik Göstergeleri

Faaliyet	Yıl Aralığı	Kapsam ve Pozisyon	Kütüphanecilik Standardına Etkisi	Kurumsal Mali Etkisi
ANKOS Toplantıları ¹	2000'den itibaren	Düzenli katılım, elektronik veri tabanları süreç yönetimi	Kaynak paylaşımı ve mesleki gelişim (Networking)	Kaynak seçiminde isabet oranının artırılması.

TÜBİTAK EKUAL Toplantıları ¹	2007'den itibaren	Düzenli katılım ve süreç yönetimi	Ulusal konsorsiyumu n avantajlarında n tam faydalanma	Kaynak alımında ciddi indirim oranları ve bütçe verimliliği.
TÜBİTAK EKUAL Danışma Kurulu ¹	2009'dan itibaren	Üyelik ve yönetim süreçlerine katılım	Ulusal düzeyde stratejik karar alma yetkinliği	Abonelik pazarlıklarınd a kamu kaynaklarının en etkin şekilde kullanılması, zararın önlenmesi.

V. FİZİKSEL ALTYAPI VE HİZMET MODELİ DÖNÜŞÜMÜ

A. Yeni Kütüphane Binası Projesi ve Stratejik Tasarım

Kütüphane hizmetlerinin modernleşmesi için fiziki altyapı dönüşümü elzemdir. Bilmen, Kampüste 2014 yılında başlayan yeni kütüphane binasının yapımında aktif rol almıştır.¹ Bu süreçte, mevcut ihtiyaçların ötesinde, üniversitenin gelecekteki büyüme potansiyelini hedefleyen bir vizyon sergilenmiştir. Yapılan araştırmalar neticesinde, Bilmen tarafından **13.500 metrekarelik** bir bina teklifinin sunulduğu ¹ ve bu teklifin büyüklüğü nedeniyle kurum içinde tartışmalara yol açtığı belirtilmiştir.

13.500 metrekarelik büyüklük teklifinin, sadece mevcut ihtiyaçları değil, üniversitenin bölgesel bir araştırma merkezi olma iddiasını fiziksel olarak destekleyen uzun vadeli bir kampüs kütüphanesi vizyonunu yansıttığı anlaşılmaktadır. Yapı İşleri Daire Başkanlığı ile koordinasyon sağlanarak yürütülen bu süreçte, binada kütüphanecilik ilgi alanları ile uyumlu olarak yangın söndürme, ses yalıtımı vb. tüm teknik sistemlerin olması için çalışıldığı ifade edilmiştir.¹ Bu, yeni binanın sadece bir depolama alanı olmaktan çıkıp, modern bir öğrenme ve araştırma merkezi haline gelmesini sağlayan stratejik bir yaklaşımdır.

B. 2020 Yılı Taşınma ve Lojistik Yönetimi

Yeni kütüphane binasına taşınma süreci, önemli bir lojistik ve yönetim başarısıdır.

Kütüphanenin 3 Şubat 2020 tarihinde gerçekleşen kritik taşınma sürecinin, dışarıdan destek alınmaksızın **kendi üniversite imkânları ile** yönetildiği belirtilmiştir.¹ Bu lojistik kararın, önemli bir maliyet tasarrufu sağladığı ve aynı zamanda personelin koleksiyona olan hakimiyetini artırdığı değerlendirilmektedir.

Taşınma sürecinde, koleksiyonların kütüphaneye düzenli yerleşmesi ve rafların düzeni gibi mikro lojistik konulara bizzat müdahil olunmuş ve tüm kütüphane süreçlerinin içinde yer alınmıştır.¹

C. Hizmet Modelinde Köklü Değişim: Açık Rafa Geçiş

Taşınma operasyonu aynı zamanda bir hizmet modeli dönüşümünü de içermiştir. Geleneksel kapalı raf sisteminden, modern, kullanıcı erişimine olanak tanıyan **açık raf sistemine** geçiş organizasyonu yapılmış ve bu karmaşık süreç kütüphanecilerle masa başında yönetilmiştir.¹

Zorlu bir lojistik operasyonun (2020 Taşınması) hem maliyet-etkin hem de hizmet modeli dönüştürücü bir şekilde tamamlanması, Bilmen'in operasyonel yönetim yeteneğini ve değişime öncülük etme kabiliyetini kanıtlar niteliktedir. Açık rafa geçiş, kullanıcıların fiziksel koleksiyona doğrudan erişimini sağlayarak akademik verimliliği artırmıştır.

VI. KULLANICI ODAKLI HİZMETLER, DİJİTAL ERİŞİM VE EĞİTİM

A. Dijital Varlık Yönetimi ve Web Arayüzü Mükemmeliyeti

Bilmen, kütüphanenin dijital görünürlüğünü, sınırlı kurumsal IT desteğine rağmen yüksek standartlarda tutmuştur. Kütüphane web sayfasının (<http://kutuphane.ksu.edu.tr>) tüm yönetimini, başlangıçtan (1994'ten) 21.10.2025 tarihine kadar **tek başına** sürdürmüştür.¹ Ayrıca idari kısımda yer alan sayfa yönetimini de devam ettirmiştir.¹ Web sitesinin A'dan Z'ye içeriğinin Daire Başkanı tarafından yönetilmesi, kütüphane markası ve iletişiminin tek elden, profesyonel standartlarda tutulmasını sağlamıştır.

Dijital iletişim stratejisi kapsamında zengin içerik üretimi gerçekleştirilmiştir. Kendi özel imkanlarıyla edindiği video programları kullanılarak oryantasyon kütüphane rehberleri gibi birçok içerik hazırlanmış ve web sayfasına yerleştirilmiştir.¹ Bu oryantasyon videoları ve açık erişim kaynaklarına özel sayfalar¹, kütüphanenin pasif katalog sunumundan proaktif bilgi okuryazarlığına geçişini simgelemektedir. Kullanıcı hizmetlerinin kalitesi ve erişilebilirlik seviyesi, Daire Başkanının kişisel dijital yeterliliği sayesinde, kurumun kısıtlı IT kaynaklarına rağmen yüksek tutulmuştur.

Web sitesinde ayrıca geri dönüşüm formları hazırlanmış ve aktif hizmet vermeye devam etmesi sağlanmıştır.¹ Türkiye ve dünyada yer alan açık bilgi kaynaklarına (makaleler, tezler) kütüphane sayfasında yer verilerek, kullanıcılara erişim kolaylığı sağlanmıştır.¹

B. Bilgi Okuryazarlığı ve Teknik Destek

Kütüphane, sadece kaynak sağlamakla kalmayıp, akademik etiği ve bilgi okuryazarlığını destekleyen bir merkez rolünü üstlenmiştir. Enstitüler tarafından sıkça kullanılan tez ve makale intihal programlarının (plagiarism software) kullanımı konusunda eğitimler düzenlenmesi sağlanmıştır.¹

Akademik personelin şahsi e-posta ve telefonla yönettiği teknik sorunlarının (veri tabanları, erişim, intihal programları) çözülmesi ve sürekli teknik destek sağlanması ¹, kütüphanenin rolünü sadece bir kaynak sağlayıcısı olmaktan çıkarıp, araştırma bütünlüğünü destekleyen merkezi bir birim haline getirmiştir. Bu faaliyetler, KSÜ'nün araştırma çıktılarının kalitesini ve güvenilirliğini dolaylı olarak artırmıştır.

C. Mesleki Ağ Oluşturma ve Bilgi Paylaşımı

Bilmen'in mesleki ağ oluşturma çabaları, KSÜ'nün ulusal kütüphanecilik camiası içindeki konumunu güçlendirmiştir. **"Türkiye'de kütüphaneciler kim kimdir?"** veri tabanı, Filemaker programında hazırlanmış ve yaklaşık 10 yıl boyunca web üzerinden hizmet veren bir mesleki iletişim kaynağı oluşturulmuştur.¹ Bu veritabanı sayesinde, yurt içi ve yurt dışı paydaşlarla mesleki ilerleme için temas kurulması sağlanmıştır.¹

Ayrıca, mesleki bilgi paylaşımı için kurulan kutup-l@metu.edu.tr gibi platformlar ve sosyal medya mecralarında mesleki konularda görüşlerini paylaşarak, kurumsal bilgi birikimini ulusal düzeyde yaymıştır.¹

VII. KÜTÜPHANECİLİK UZMANLIĞININ BÖLGESEL ARAŞTIRMAYA VE YAYINCILIĞA KATKISI

A. Kurumsal Yayıncılıkta Bibliyografik Kontrol ve Yönetim

Daire Başkanlığı görevinin ötesinde, Bilmen kurumsal yayıncılık süreçlerinde aktif bir bibliyografik kontrol ve yönetim rolü üstlenmiştir. KSÜ'nün akademik çıktılarını standartlaştırmak amacıyla **KSÜ Tez Katalogu (1995-1996)** ve **KSÜ Merkez Kütüphanesi Süreli Yayınlar Katalogu 1995** çalışmalarının hazırlanmasında bizzat yer almıştır.¹ Ayrıca, üniversite tarafından yayınlanan kitapların ISBN numarası alma süreçlerinin yönetiminde de bulunmuştur.¹

Bilmen'in kütüphanecilik uzmanlığının ve yerel bilginin kesişim noktası, Kahramanmaraş odaklı projelerde somutlaşmıştır. Kahramanmaraş Kent Konseyi, Turizm ve Tanıtım Grubu Üyeliği sırasında **Kent Hafıza Merkezi** kurulması için bir proje sunmuştur. Bu proje, daha sonra Dulkadiroğlu Belediyesi bünyesinde hayata geçirilmiş ve hizmet vermeye devam etmektedir.¹ Bu girişim, kütüphanecinin sadece mevcut koleksiyonları yönetmekle

kalmayıp, kurumsal hafızanın inşası için de vizyoner projeler geliştirdiğini göstermektedir.

B. Kahramanmaraş Ansiklopedisi Projesine Stratejik Katkı

Kahramanmaraş Ansiklopedisi projesi, Bilmen'in kurumsal yayıncılık ve bilgi yönetimi alanındaki önemli katkılarını içermektedir. Ansiklopedinin 1'den 7'nci cilde kadar ISBN alınması ile Üniversite ve derleme kütüphanelerine dağıtım süreci Bilmen tarafından yönetilmiştir.¹

Bu projedeki en değerli katkı, dijital dönüşüm vizyonu olmuştur. Ansiklopedinin elektronik ortamda **veri tabanı mantığı gibi** çalışması için öneriler sunulmuş ve bu uygulamanın hayata geçirilmesine katkı sağlanmıştır.¹ Bir ansiklopedinin sadece basılı olarak değil, dinamik, aranabilir bir kaynağa dönüşümünü sağlayan bu öneri, Bilmen'in bilgi erişim ve indeksleme uzmanlığını yayıncılık alanına taşıdığını gösterir. Bu katkı, kurumsal hafıza projesinin uzun vadeli erişilebilirliğini ve güncel akademik kullanıma uygunluğunu güvence altına almıştır. Bilmen ayrıca ansiklopedide "**Fırat Purtaş**" maddesini de yazarak içeriğe doğrudan katkı sağlamıştır.¹

C. Arşivsel Araştırmacı Kimliği

Bilmen, standart bir Kütüphane Daire Başkanının ötesinde, aktif bir arşivsel araştırmacı kimliğine sahiptir. Osmanlı Türkçesi (Okuma yazma) alanındaki iyi seviye yetkinliğini¹ kullanarak Maraş tarihi ve Milli Mücadele dönemi üzerine bilimsel makaleler ve kitaplar yayınlamıştır.¹ Bu yayınlar arasında:

- Osmanlı Döneminde Maraş sanayi (1872-1902) üzerine makale.¹
- Milli Mücadele Kahramanlarından Hasan Refet Efendininin Tercüme-i Hal-i.¹
- Erhan Alpaslan ile ortak yazılan ve kendi özel arşivindeki belgelere dayanan Hasan Refet Efendi çalışması.¹
- Erhan Alpaslan ile ortak yazılan *Sivas Meclis-i Umumi Kararları (Zabıt Ceridesi)* e-kitabı.¹

Bu yayınlar ve yerel araştırmacı Yaşar Alpaslan'a verilen aktif kaynak desteği¹, KSÜ Kütüphanesi'nin misyonunu sadece bir hizmet birimi olmaktan çıkarıp, aktif bir araştırma partneri seviyesine yükseltmiştir. Kütüphane, Bilmen sayesinde, üniversitenin yerel tarih ve sosyal bilimler alanındaki bilgi üretim sürecine doğrudan, uzmanlık bazlı katkı sağlamıştır.

VIII. SONUÇ VE STRATEJİK TAVSİYELER

A. Dönem Değerlendirmesi: Kütüphanecilik Faaliyetlerinin Kurumsal Etkisi

Mehmet Bilmen'in 1994'ten 2025'e kadar KSÜ Kütüphane ve Dokümantasyon Daire

Başkanlığı'ndaki görev süresi, bir kütüphanenin kurumsal temelini atılması, modernizasyonu ve dijital kapasitesinin geliştirilmesi açısından kritik öneme sahip, tek bir kurucu figürün yönetiminde geçen bir dönemi temsil etmektedir. Analiz, Bilmen'in kütüphanenin **otomasyon temelini, DDC standardizasyonunu, ulusal düzeyde rekabetçi e-kaynak erişimini (ERM) ve modern fiziksel altyapısını** kuran ve yöneten merkezi figür olduğu sonucunu desteklemektedir.

En dikkat çekici başarı, kurumsal kaynak eksikliklerinin kişisel uzmanlıkla telafi edilmesidir. Kütüphane web sayfasının 30 yıl boyunca A'dan Z'ye tek başına yönetilmesi, oryantasyon için video içerik üretimi ve 2025 yılında 100.000'den fazla açık erişim e-kitabın bizzat otomasyona aktarılması gibi faaliyetler, Bilmen'in görev tanımında olmamasına rağmen ¹ yürütülen karşılıksız emek ve mesleki bağlılığı net bir şekilde göstermektedir. Bu gönüllü çalışmalar, kütüphane hizmetlerinin sürekliliğini ve kalitesini, kısıtlı personel imkanlarına rağmen sürdürmüştür.

B. İleriye Yönelik Kütüphane Yönetimine Stratejik Tavsiyeler

1. **Teknik Hizmetlerde Kurumsallaşma ve Süreklilik Planlaması (Succession Planning):** Bilmen'in otomasyon sistemleri, web yönetimi ve büyük hacimli kataloglama (100k e-kitap girişi) alanındaki teknik uzmanlığı, kurumsal hafızanın tek bir kişide toplanması riskini doğurmuştur. Kütüphane hizmetlerinin kesintisiz devam edebilmesi için bu kritik teknik uzmanlığın kurumsallaştırılması ve en az iki yetkin personelin yetiştirilmesi ve atanması gereklidir.
2. **Dijital Stratejinin Sürdürülebilirliği:** Açık erişim kaynaklarına yapılan büyük yatırımın (100.000+ e-kitap) katalog bakımı, güncellenmesi ve uzun vadeli erişilebilirliğinin sağlanması için yeterli Teknik Hizmetler ve IT kaynağının ayrılması kritik öneme sahiptir.
3. **Fiziki Alanın Akılcı Kullanımı:** Yeni kütüphane binasının 8400 metrekarelik potansiyelinin ¹, sadece kitap depolama değil, modern araştırma laboratuvarları, grup çalışma alanları ve bilgi okuryazarlığı eğitim merkezleri olarak etkin kullanılmasına yönelik stratejik planlama yapılmalıdır.

Alıntılanan çalışmalar

1. EK-1_BİYOĞRAFI_CALIŞMALARIM_.docx